

Informacje bieżące

Wyniki wstępne

Warszawa, 19.12.2008

Wyniki finansowe towarzystw ubezpieczeniowych w okresie III kwartałów 2008 roku¹

Rynek ubezpieczeniowy w Polsce rozwija się głównie pod wpływem popytu gospodarstw domowych na ubezpieczenia na życie oraz szybko zwiększającej się w minionych latach liczby zarejestrowanych samochodów osobowych. Coraz bardziej zauważalny wpływ na strukturę produktową tego rynku wywiera także wzrost zapotrzebowania ludności na ubezpieczenia finansowe i rozszerzanie przymusowych² ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej na nowe grupy zawodowe. Ubezpieczenia przedsiębiorstw odgrywają nieporównanie mniejszą rolę, zaś ubezpieczenia morskie, lotnicze, transportowe stanowią zaledwie margines rynku, podobnie jak reasekuracja czynna. W tych warunkach potencjał kapitałowy zakładów ubezpieczeń nie jest w pełni wykorzystywany, co pozwala im na zachowanie przyjmowanych do ochrony ryzyk w ubezpieczeniach bezpośrednich na udziale własnym, a tym samym ogranicza kontrakty na usługi reasekuratorów.

Rynek, zarówno w segmencie ubezpieczeń na życie jak i pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych jest bardzo skoncentrowany, choć przewaga największych i najstarszych firm powoli maleje pod wpływem konkurencji zakładów przejętych przez zagranicznych inwestorów, bądź założonych w Polsce przez ponadnarodowe koncerny ubezpieczeniowe. Zjawiskiem pozytywnym jest stopniowe upodabnianie się struktury działowej polskiego rynku ubezpieczeń do struktury rynku krajów o długiej tradycji ubezpieczeniowej, a także wypełnianie (w ujęciu zagregowanym) ustawowych wskaźników bezpieczeństwa przez towarzystwa ubezpieczeniowe. Korzystne jest także pojawianie się nowych produktów ubezpieczeniowych, wzorowanych na standardach światowych, bo choć zainteresowanie nimi nabywców nie jest na razie duże, w przyszłości – w miarę wzrostu zamożności społeczeństwa i wyższej świadomości ubezpieczeniowej – powinno wzrastać.

Utrzymujące się od wielu lat tendencje rozwoju rynku, jak i wydarzenia z ostatnich miesięcy 2007 r. i pierwszych trzech kwartałów br. miały istotny, choć raczej niekorzystny wpływ na

¹ Dane źródłowe przekazał 10 grudnia br. do GUS Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczą one wyników finansowych firm ubezpieczeniowych zorganizowanych jako spółki akcyjne i towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, określonych w tytule niniejszej informacji tradycyjną nazwą towarzystwa ubezpieczeniowe, dla której synonimami są takie pojęcia jak: ubezpieczyciele, firmy ubezpieczeniowe, zakłady ubezpieczeń itd.

² Przez ubezpieczenia przymusowe rozumie się ubezpieczenia zawierane jako obowiązkowe na podstawie innych aktów normatywnych niż ustawa z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152).

przebiegi ubezpieczeń, a zatem i rentowność działalności ubezpieczeniowej. Za najważniejsze zjawiska, zaobserwowane na rynku ubezpieczeń w ciągu minionego roku można uznać:

- wycofywanie się rozczarowanych klientów z ubezpieczeń na życie połączonych z funduszem inwestycyjnym,
- bardzo wysoki wzrost składki z tradycyjnych polis na życie,
- duże straty w ubezpieczeniach komunikacyjnej OC, częściowo zrekompensowane poprawą wyniku technicznego w innych grupach ubezpieczeń,
- znaczne straty poniesione w operacjach papierami wartościowymi przez ubezpieczycieli w dziale I oraz zbyt niski stan ich środków własnych w relacji do składki na udziale własnym,
- bardzo dobre efekty działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń nie na życie.

***

W dniu 30 września 2008 r. **zezwoleń na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej** w Polsce miało sześćdziesiąt osiem zakładów ubezpieczeń (przed rokiem sześćdziesiąt siedem); działalność w ubezpieczeniach na życie (dział I) prowadziło trzydzieści jeden towarzystw, pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe (Dział II) obsługiwało trzydzieści sześć firm. Spośród posiadających licencje firm jedna nie sprzedała jeszcze żadnej polisy, jeden zakład był w likwidacji od 2000r.

Większość firm ubezpieczeniowych miała **formę organizacyjną** spółki akcyjnej (trzydzieści jeden w dziale I i dwadzieścia osiem w dziale II), spośród dziewięciu towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, dwa prowadziły ubezpieczenia na życie. W dziale I istniały tylko zakłady prywatne, w dziale II w dwu firmach wystąpiła przewaga kapitału publicznego. W towarzystwach zorganizowanych w formie spółek akcyjnych (dwudziestu czterech w dziale I i dwudziestu dwu w dziale II) dominował kapitał zagraniczny, TUW-y (z wyjątkiem dwu – po jednym w każdym dziale) miały przewagę polskich udziałowców.

Pełny **zakres ubezpieczeń** w dziale I utrzymywało dziewięć zakładów, osiem prowadziło ubezpieczenia w czterech grupach (grupa 1 i 5 w kombinacji z dwiema innymi grupami ubezpieczeń na życie). Dziewięć towarzystw oferowało ubezpieczenia w trzech grupach, z tego siedem firm – ubezpieczenia na życie i na życie z funduszem inwestycyjnym w powiązaniu z ubezpieczeniem wypadku i choroby, dwa zakłady wybrały zamiast inwestycyjnych ubezpieczenia rentowe. Cztery zakłady ubezpieczały tylko ryzyka z grup 1 i 5. Dwie należące do zagranicznych akcjonariuszy spółki w dziale I, obok **ubezpieczeń bezpośrednich** zajmowały się także **reasekuracją czynną**. W dziale II tylko trzy największe towarzystwa miały uprawnienia na prowadzenie wszystkich osiemnastu grup ubezpieczeń bezpośrednich, dwa – w siedemnastu grupach ryzyka. Siedemnaście firm przyjmowało do ochrony ryzyka sklasyfikowane w więcej niż dziesięciu grupach, ale istniały także dwie wąsko wyspecjalizowane firmy w zakresie ryzyk finansowych (grupa 16 i 17). Ubezpieczenie ogólnej odpowiedzialności cywilnej (grupa 13) oferowało trzydzieści zakładów, ubezpieczenia ogniowo-kradzieżowe – dwadzieścia siedem (grupa 8) i dwadzieścia dziewięć (grupa 9), ubezpieczenie NNW (grupa 1), często sprzedawane w pakietach wraz z innymi produktami – dwadzieścia dziewięć, autocasco (grupa 3) – dwadzieścia siedem, ubezpieczenia komunikacyjnej OC (grupa 10) – dwadzieścia sześć. Ubezpieczenia, na które nie ma dużego popytu, takie jak np. ubezpieczenie pojazdów szynowych (grupa 4) prowadziło tylko sześć towarzystw. Zaledwie kilka towarzystw przyjmowało do ochrony ryzyka lotnicze i morskie (grupy 5-6 oraz 11-12); pole w tych ubezpieczeniach jest obecnie niewielkie, a ponadto są to ubezpieczenia wymagające dużego doświadczenia, wysokich kapitałów własnych i głębokiej reasekuracji. **Reasekuracją czynną w dziale II** zajmowało się trzynaście zakładów (w tym jeden

powołany wyłącznie w tym celu), ale żaden nie pokrywał wszystkich klas ryzyka (z dziesięciu możliwych, osiem klas pokrywały dwa zakłady, sześć kolejnych – od trzech do sześciu klas, reszta – jedną-dwie klasy).

Suma bilansowa rynku ubezpieczeń gospodarczych ogółem na koniec września br. wyniosła 140 011 mln zł (wzrost w ciągu roku o 11,3%), z tego na dział I przypadało 87 709 mln zł (o 11,7% więcej niż przed rokiem), na dział II – 52 302 mln zł (o 10,6 % więcej niż w końcu września ub. roku). Nieco wyższa dynamika w segmencie ubezpieczeń na życie (o 1,1 pkt proc.) nie miała istotnego wpływu na proporcje działowe **aktywów** firm ubezpieczeniowych, określone w głównej mierze wielkością **lokat**. Na towarzystwa ubezpieczeń na życie przypadało 62,6% aktywów ogółem (wzrost o 0,2 pkt proc.), na pozostałe zakłady 37,4% (spadek o 0,2 pkt proc.). Kapitałową przewagę działu I generowały **aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający**, które nie występują w bilansach zakładów majątkowych. Wartość tej pozycji obniżyła się jednak w analizowanym okresie do 29 806 mln zł (o 6 465 mln zł, tj. o 17,8%), po odpływie części środków klientów, których zniechęciła niska stopa zwrotu z funduszy inwestycyjnych³, a także jako skutek korekty bilansowej wartości portfela inwestycji. **Lokaty środków własnych** w obu działach ubezpieczeń wzrosły: w ubezpieczeniach na życie do 53 620 mln zł (o 36,4%), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych do 44 517 mln zł (o 9,0%). O wysokiej dynamice lokat w dziale ubezpieczeń na życie zdecydował głównie ponad pięciokrotny wzrost lokat terminowych w instytucjach kredytowych oraz wzrost (o 2,5%) zaangażowania w dłużnych papierach wartościowych o stałej kwocie dochodów. Lokaty zakładów na życie w papiery o zmiennej kwocie dochodu (udziały, akcje, certyfikaty inwestycyjne) obniżyły się (o 5,9%), ale nie miało to znaczącego wpływu na dynamikę lokat finansowych tego działu. W dziale II lokaty finansowe wzrosły do 36 588 mln zł (o 11,6%), na co wpłynęły wyższe lokaty w instytucjach kredytowych (o 30,2%) i papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (wzrost wartości bilansowej o 17,8%). Negatywnie na dynamikę lokat finansowych zakładów ubezpieczeń majątkowych wpłynęły walory o zmiennej stopie procentowej (spadek o 14,7%). Utrzymało się, podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, znacznie większe zaangażowanie ubezpieczycieli działu II niż I w podmiotach podporządkowanych. Tego typu inwestycje wyniosły na koniec września br. odpowiednio 7 172 mln zł i 1 407 mln zł, po spadku udziałów firm nie na życie o 1,5% i wzroście udziałów towarzystw życiowych o 3,8%.

Główną pozycją **pasywów** były **rezerwy techniczno ubezpieczeniowe**, które – łącznie dla całego rynku – ukształtowały się w końcu września br. na poziomie 99 675 mln zł (o 12,0% więcej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku). Rezerwy te w ubezpieczeniach na życie wyniosły 73 223 mln zł (wzrost o 12,9%), mimo zredukowania do 29 773 mln zł (o 18,2%) rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Największą wartość i dynamikę miała rezerwa ubezpieczeń na życie, która zwiększyła się do 40 453 mln zł (o 56,3%)⁴. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w dziale I były kwotowo niewielkie, toteż ich wzrosty i spadki nie wywarły istotnego wpływu na wartość i stopę wzrostu rezerw w segmencie ubezpieczeń na życie. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w dziale II wyniosły 26 452 mln zł (wzrost o 9,7%), na co wpłynęło podniesienie rezerwy składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego do 10 768 mln zł (o 16,2%) oraz rezerw szkodowych do 14 786 mln zł (o 7,4%).

O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok rezerw adekwatnych do przyjętego do ochrony ryzyka, decyduje dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom **kapitałów (środków) własnych**. Łącznie, na koniec września br. kapitały te wyniosły ogółem

³ O spadku zainteresowania ubezpieczeniami na życie z funduszem inwestycyjnym świadczy obniżenie w ciągu roku wartości składki w grupie 3 działu I z 9 411,6 mln zł do 4 700 mln zł (o 50,1%)

⁴ Wzrost tej rezerwy był konsekwencją bardzo wysokiej stopy wzrostu składki netto (328,4%) w ubezpieczeniach na życie (grupa 1), która wyniosła w ujęciu wartościowym 21 273 mln zł.

34 536 mln zł (o 9,0% więcej niż na koniec września 2007r.). Kapitał własny towarzystw na życie zwiększył się z 10 766 mln zł do 10 840 mln zł (o 0,7%), w firmach chroniących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe z 20 915 mln zł do 23 696 mln zł (o 13,3%). Kapitał podstawowy w obu działach ubezpieczeń miał zbliżoną wartość – 2 490 mln zł w dziale I i 2 725 mln zł w dziale II, ale dynamikę wyższą w ubezpieczeniach na życie (wzrost w ciągu roku o 10,0% wobec 3,5%). Kapitał własny w segmencie ubezpieczeń na życie był ponad dwukrotnie mniejszy w porównaniu z działem ubezpieczeń majątkowych, ze względu na niższą wartość kapitału zapasowego (odpowiednio: 6 586 mln zł i 12 816 mln zł) oraz gorszy wynik finansowy roku bieżącego (2 171 mln zł i 3 453 mln zł). Ujemnie na kapitały własne w obu działach wpływały nierozliczone straty z lat ubiegłych (1 134 mln zł w dziale I i 1 151 mln zł w dziale II).

Składka przypisana brutto na rynku ubezpieczeń wyniosła ogółem 44 871 mln zł (wzrost o 38,6% w porównaniu z końcem września ub. roku), z tego w ubezpieczeniach na życie 29 481 mln zł (o 57,0% więcej niż przed rokiem), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych 15 390 mln zł (wzrost o 13,2%). Towarzystwa **z przeważającym kapitałem zagranicznym** zebrały łącznie 49,7% składki brutto (przed rokiem 56,8%). Udział tej grupy ubezpieczycieli obniżył się z 64,7% do 49,8% w ubezpieczeniach działu I, ze względu na spadek zainteresowania ubezpieczeniami grupy 3, zaś w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrósł z 45,9% do 49,5%. Po uwzględnieniu odpisów na rezerwy składki i na ryzyko niewygasłe oraz rozliczeń z reasekuratorami, **składka** (zarobiona na udziale własnym netto) wyniosła łącznie 41 675 mln zł (wzrost w skali roku o 41,2%); w dziale I wzrosła ona do 28 952 mln zł (o 56,6%), w dziale II do 12 723 mln zł (o 15,4%)⁵.

Odszkodowania i świadczenia brutto wypłacone w ciągu trzech kwartałów br. wzrosły ogółem do 19 114 mln zł (o 32,4% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku), z tego w ubezpieczeniach na życie do 11 630 mln zł (wzrost o 49,7%), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych do 7 484 mln zł (wzrost o 12,3%). **Odszkodowania i świadczenia** (wypłacone na udziale własnym) wyniosły 18 452 mln zł (o 34,5% więcej niż przed rokiem) przy niewielkim spadku udziału reasekuratorów (do 662 mln zł, tj o 7,0%). Wzrost stanu rezerw utrzymał się na poziomie poprzedniego roku i wyniósł 948 mln zł. Odszkodowania i świadczenia ogółem wzrosły do 19 326 mln zł (o 31,4%). Wzrost ten był w znacznej części spowodowany odszkodowaniami i świadczeniami w dziale I, które zwiększyły się do 11 725 mln zł (o 50,6%), ze względu na bardzo znaczne podniesienie rezerwy na życie na udziale własnym o 13 336 mln zł, czego nie zrównoważyło zmniejszenie o 6 196 mln zł stanu rezerw na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko ponosi ubezpieczający. Stosunkowo umiarkowany (w porównaniu z działem I) wzrost odszkodowań i świadczeń w dziale II do 7 601 mln zł (o 9,8%) wynikał z mniejszych obciążeń z tytułu utrzymania na wymaganym poziomie rezerw szkodowych.

Wynik techniczny (w ujęciu zagregowanym) ukształtował się na poziomie 3 555 mln zł (3 778 mln zł przed rokiem), z tego wynik w ubezpieczeniach na życie wyniósł 2 620 mln zł, w majątkowych – 935 mln zł (pogorszenie odpowiednio o ok. 187 mln zł i 36 mln zł). Na przebieg ubezpieczeń na życie niekorzystny wpływ wywarła zmiana struktury portfela ubezpieczeń, a zwłaszcza bardzo wysoka dynamika ubezpieczeń grupy 1, która pociągnęła za sobą obowiązek znacznego podniesienia stanu rezerw. W ubezpieczeniach majątkowych strata techniczna w komunikacyjnej OC powiększyła się do 257 mln zł (przed rokiem strata wyniosła 11 mln zł), co częściowo zrównoważyły lepsze przebiegi innych ubezpieczeń (przede wszystkim finansowych, ale

⁵ Na wzrost składki w dziale I wpłynęły – o czym już wspomniano – wyższe składki w ubezpieczeniach bezpośrednich w grupie I. W ubezpieczeniach działu II na wzrost składki o 1 697 mln zł, wpłynęły przede wszystkim ubezpieczenia bezpośrednie: komunikacyjne (grupa 1 i 3), które wygenerowały wzrost składki netto o 974 mln zł, ogniowokradzieżowe (grupa 8 i 9), gdzie składka netto zwiększyła się o 299 mln zł oraz finansowe (grupy 14-16) o składkę wyższej o 168 mln zł.

także NNW, cargo, ogólnej OC i assistance). Zysk techniczny osiągnęło 38 ubezpieczycieli (w dziale I – 21, w dziale II – 17), stratę techniczną wykazało 30 towarzystw (w dziale I – 11, w dziale II – 19).

Łączny **wynik finansowy brutto rynku ubezpieczeń** wyniósł 6 433 mln zł i był o 771 mln zł wyższy w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Towarzystwa w dziale I wypracowały nadwyżkę rzędu 2 640 mln zł, a więc ich wynik był o 813,0 mln zł gorszy niż przed rokiem, natomiast w dziale II wynik w kwocie 3 793 mln zł był lepszy o 1 584 mln zł. Spadek wyniku finansowego brutto ubezpieczycieli na życie spowodowało nie tylko (wyżej wspomniane) obniżenie wyniku technicznego, ale także mniejsze o ponad 588 mln zł przychody netto z działalności lokacyjnej. W pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych działalność lokacyjna wygenerowała przychody netto o 1 997 mln zł wyższe niż przed rokiem, co zdecydowało o wyniku finansowym brutto towarzystw realizujących te ubezpieczenia. **Podatek dochodowy** (ok. 340 mln zł) nieco obniżył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. **Na wynik finansowy netto** – 5 624 mln zł złożył się wynik ubezpieczycieli w dziale I – 2 171 mln zł (mniejszy niż przed rokiem o 701 mln zł) i towarzystw w dziale II – 3 453 mln zł (o 1 587 mln zł większy niż przed rokiem). Zyski netto wygoszparowało 48 towarzystw (w dziale I – 22, w dziale II – 26), stratę poniosło 20 zakładów (w dziale I – 10, w dziale II – 10).

Wskaźniki bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej po trzecim kwartale br. były nadal bardzo wysokie w stosunku do wymaganego ustawowego poziomu, chociaż obniżyły się w relacji do analogicznego okresu ub. roku. Wskaźnik monitorowania działalności spadł z 514,7% do 449,3% (o 65,4 pkt proc.), na co wpłynął spadek tego wskaźnika w dziale I z 349,2% do 269,7% (o 79,5 pkt proc.) i z 696,9% do 665,5% w dziale II (o 31,4 pkt proc.). Wskaźnik pokrycia rezerw lokatami w dziale I utrzymał się w granicach normy, zaś w dziale II był o ponad 50 pkt proc. wyższy od ustawowych wymogów. Do niepokojąco niskiego poziomu (33,7%) obniżył się współczynnik wypłacalności w dziale I, co jest spowodowane zbyt niską wartością środków własnych w relacji do przypisanej składki i zapewne będzie przesłanką dokapitalizowania zakładów, które nie posiadają adekwatnych do przyjętego ryzyka kapitałów własnych lub odwołania się do wsparcia reasekuratorów. W dziale II współczynnik wypłacalności spadł o 8,8 pkt proc. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku z uwagi na wzrost przypisu składki, ale poziom tego wskaźnika pozostał wysoki. Potencjał kapitałowy firm majątkowych nie był więc wykorzystany ze względu na brak możliwości zwiększenia dystrybucji polis na inne, niż komunikacyjne, grupy ubezpieczeń.

Szkodowość brutto na udziale własnym obniżyła się w obu działach (w ubezpieczeniach na życie z 42,2% do 40,5%, w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych z 62,7% do 59,7%). Korzystny wpływ na przebieg ubezpieczeń miała wyższa dynamika przypisu składki od dynamiki kosztów administracyjnych (wskaźnik tych kosztów w dziale I obniżył się z 5,7% do 4,0%, w dziale II z 10,1% do 9,0%). W ubezpieczeniach na życie obniżył się także wskaźnik kosztów akwizycji (z 10,5% do 8,9%), podczas gdy w ubezpieczeniach nie na życie wskaźnik ten wzrósł z 16,5% do 17,3%. Nie wystarczyło to jednak dla utrzymania wyniku technicznego na poziomie sprzed roku, co w warunkach wysokiej dynamiki składki zarobionej na udziale własnym obrazuje niższy wskaźnik rentowności działalności technicznej: w dziale I 9,1%, (spadek w ciągu roku o 6,1 pkt proc.), w dziale II 7,3% (spadek o 1,5 pkt proc.).

Tabl. 1. Aktywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec trzeciego kwartału 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem*		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08
	w mln zł					
Aktywa ogółem	125 828,2	140 011,0	78 555,4	87 709,0	47 272,8	52 302,0
Wartości niematerialne i prawne	391,1	447,9	220,0	158,5	171,1	289,4
Lokaty	80 152,7	98 136,7	39 314,6	53 619,9	40 838,0	44 516,8
nieruchomości	907,4	916,9	239,4	256,1	668,1	660,9
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	8 819,3	8 767,7	1 462,1	1 517,6	7 357,2	7 250,2
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	8 531,1	8 579,2	1 311,2	1 407,2	7 219,9	7 172,0
inne lokaty finansowe, w tym	70 388,0	88 433,7	37 613,1	51 846,2	32 774,8	36 587,5
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	6 534,7	5 817,4	2 763,8	2 599,6	3 770,9	3 217,8
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	54 402,5	59 612,4	29 398,0	30 144,7	25 004,5	29 467,8
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	5 390,9	20 024,6	3 362,7	17 382,9	2 028,2	2 641,7
należności depozytowe od cedentów	38,0	18,3	–	–	38,0	18,3
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36 271,0	29 806,4	36 271,0	29 806,4	–	–
Należności, w tym:	4 476,1	5 051,4	759,1	1 053,5	3 717,0	3 997,9
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	3 189,4	3 599,9	421,7	617,0	2 767,7	2 982,9
należności od ubezpieczających	3 035,3	3 386,9	397,0	559,9	2 638,3	2 827,0
należności od pośredników ubezpieczeniowych	116,7	159,4	19,1	35,0	97,6	124,4
należności z tytułu reasekuracji	683,0	624,8	62,2	58,0	620,8	566,8
Inne składniki aktywów, w tym:	1 258,6	1 303,9	500,1	523,5	758,4	780,5
rzeczowe składniki aktywów	452,2	434,0	123,4	116,3	328,8	317,6
środki pieniężne	792,6	859,3	368,2	402,1	424,4	457,2
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	3 278,8	5 264,7	1 490,6	2 547,2	1 788,3	2 717,5
aktywowane koszty akwizycji	2 559,1	3 594,1	1 257,6	1 678,5	1 301,5	1 915,5

*Sumy składników w niniejszej tablicy oraz w innych tablicach w niektórych przypadkach mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem” ze względu na zaokrąglenia.

Tabl. 2. Dynamika i struktura działowa aktywów towarzystw ubezpieczeniowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Dział		Udział w aktywach ogółem			
		I	II	Dział I		Dział II	
		30.09.2007 = 100%		30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08
Aktywa ogółem	111,3	111,7	110,6	62,4	62,6	37,6	37,4
Wartości niematerialne i prawne	114,5	72,1	169,1	56,2	35,4	43,8	64,6
Lokaty	122,4	136,4	109,0	49,0	54,6	51,0	45,4
nieruchomości	101,0	107,0	98,9	26,4	27,9	73,6	72,1
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	99,4	103,8	98,5	16,6	17,3	83,4	82,7
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	100,6	107,3	99,3	15,4	16,4	84,6	83,6
inne lokaty finansowe, w tym	125,6	137,8	111,6	53,4	58,6	46,6	41,4
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	89,0	94,1	85,3	42,3	44,7	57,7	55,3
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	109,6	102,5	117,8	54,0	50,6	46,0	49,4
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	371,5	516,9	130,2	62,4	86,8	37,6	13,2
należności depozytowe od cedentów	48,1	x	48,1	–	–	100,0	100,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	82,2	82,2	x	100,0	100,0	–	–
Należności, w tym:	112,9	138,8	107,6	17,0	20,9	83,0	79,1
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	112,9	146,3	107,8	13,2	17,1	86,8	82,9
należności od ubezpieczających	111,6	141,0	107,2	13,1	16,5	86,9	83,5
należności od pośredników ubezpieczeniowych	136,6	183,1	127,5	16,4	22,0	83,6	78,0
należności z tytułu reasekuracji	91,5	93,4	91,3	9,1	9,3	90,9	90,7
Inne składniki aktywów, w tym:	103,6	104,7	102,9	39,7	40,1	60,3	59,9
rzeczowe składniki aktywów	96,0	94,3	96,6	27,3	26,8	72,7	73,2
środki pieniężne	108,4	109,2	107,7	46,5	46,8	53,5	53,2
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	160,6	170,9	152,0	45,5	48,4	54,5	51,6
aktywowane koszty akwizycji	140,4	133,5	147,2	49,1	46,7	50,9	53,3

Tabl. 3. Struktura aktywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec trzeciego kwartału 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			I		II	
	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08
	w %					
Aktywa ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wartości niematerialne i prawne	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,6
Lokaty	63,7	70,1	50,0	61,1	86,4	85,1
nieruchomości	0,7	0,7	0,3	0,3	1,4	1,3
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	7,0	6,3	1,9	1,7	15,6	13,9
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	6,8	6,1	1,7	1,6	15,3	13,7
inne lokaty finansowe, w tym	55,9	63,2	47,9	59,1	69,3	70,0
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	5,2	4,2	3,5	3,0	8,0	6,2
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	43,2	42,6	37,4	34,4	52,9	56,3
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4,3	14,3	4,3	19,8	4,3	5,1
należności depozytowe od cedentów	0,0	0,0	–	–	0,1	0,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	28,8	21,3	46,2	34,0	–	–
Należności, w tym:	3,6	3,6	1,0	1,2	7,9	7,6
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2,5	2,6	0,5	0,7	5,9	5,7
należności od ubezpieczających	2,4	2,4	0,5	0,6	5,6	5,4
należności od pośredników ubezpieczeniowych	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2
należności z tytułu reasekuracji	0,5	0,4	0,1	0,1	1,3	1,1
Inne składniki aktywów, w tym:	1,0	0,9	0,6	0,6	1,6	1,5
rzeczowe składniki aktywów	0,4	0,3	0,2	0,1	0,7	0,6
środki pieniężne	0,6	0,6	0,5	0,5	0,9	0,9
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	2,6	3,8	1,9	2,9	3,8	5,2
aktywowane koszty akwizycji	2,0	2,6	1,6	1,9	2,8	3,7

Tabl. 4. Pasywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec trzeciego kwartału 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08
	w mln zł					
Pasywa ogółem, w tym:	125 828,2	140 011,0	78 555,4	87 709,0	47 272,8	52 302,0
Kapitał własny, w tym:	31 680,6	34 535,9	10 766,1	10 839,5	20 914,6	23 696,4
kapitał podstawowy	4 897,0	5 214,2	2 263,7	2 489,5	2 633,3	2 724,7
kapitał (fundusz) zapasowy	17 111,8	19 401,6	6 110,2	6 586,1	11 001,6	12 815,6
zysk (strata) z lat ubiegłych	-2 449,9	-2 284,9	-1 205,6	-1 133,6	-1 244,3	-1 151,4
zysk (strata) netto	4 739,6	5 624,0	2 866,1	2 171,1	1 873,6	3 452,9
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	88 956,5	99 675,4	64 842,8	73 223,4	24 113,7	26 452,0
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	10 042,5	11 807,7	776,6	1 039,6	9 265,9	10 768,2
rezerwa ubezpieczeń na życie	25 888,1	40 452,6	25 888,1	40 452,6	–	–
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	14 713,2	15 908,3	947,5	1 122,6	13 765,7	14 785,7
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36 222,3	29 772,5	36 222,3	29 772,5	–	–
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3 895,4	3 695,0	658,6	676,0	3 236,8	3 018,9
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	877,6	829,0	8,0	9,0	869,6	819,9
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	376,2	417,8	376,2	417,8	–	–
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	2 376,0	2 220,7	18,8	27,9	2 357,2	2 192,7
Pozostałe rezerwy	1 615,7	1 295,9	973,2	537,8	642,5	758,1
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1 150,3	893,2	639,0	626,0	511,3	267,3
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	4 758,4	5 557,1	1 547,7	2 457,3	3 210,7	3 099,8
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	894,2	1 284,4	469,1	717,3	425,1	567,0
wobec ubezpieczających	453,3	733,8	317,3	554,7	136,0	179,1
wobec pośredników ubezpieczeniowych	364,5	378,7	140,5	121,1	224,0	257,6
zobowiązania z tytułu reasekuracji	873,0	936,5	86,6	84,8	786,5	851,6
Rozliczenia międzyokresowe	1 714,4	1 974,2	445,3	680,9	1 269,0	1 293,2

**Tabl. 5. Dynamika i struktura działowa pasywów
towarzystw ubezpieczeniowych**

Stan na koniec trzeciego kwartału 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Dział		Udział w pasywach ogółem			
		I	II	Dział I		Dział II	
	30.09.2007=100%			30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08
Pasywa ogółem, w tym:	111,3	111,7	110,6	62,4	62,6	37,6	37,4
Kapitał własny, w tym:	109,0	100,7	113,3	34,0	31,4	66,0	68,6
kapitał podstawowy	106,5	110,0	103,5	46,2	47,7	53,8	52,3
kapitał (fundusz) zapasowy	113,4	107,8	116,5	35,7	33,9	64,3	66,1
zysk (strata) z lat ubiegłych	93,3	94,0	92,5	49,2	49,6	50,8	50,4
zysk (strata) netto	118,7	75,8	184,3	60,5	38,6	39,5	61,4
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	112,0	112,9	109,7	72,9	73,5	27,1	26,5
rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	117,6	133,9	116,2	7,7	8,8	92,3	91,2
rezerwa ubezpieczeń na życie	156,3	156,3	x	100,0	100,0	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	108,1	118,5	107,4	6,4	7,1	93,6	92,9
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	82,2	82,2	x	100,0	100,0	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	94,9	102,6	93,3	16,9	18,3	83,1	81,7
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	94,5	113,6	94,3	0,9	1,1	99,1	98,9
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	111,0	111,0	x	100,0	100,0	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	93,5	148,8	93,0	0,8	1,3	99,2	98,7
Pozostałe rezerwy	80,2	55,3	118,0	60,2	41,5	39,8	58,5
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	77,7	98,0	52,3	55,5	70,1	44,5	29,9
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	116,8	158,8	96,5	32,5	44,2	67,5	55,8
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	143,6	152,9	133,4	52,5	55,9	47,5	44,1
wobec ubezpieczających	161,9	174,8	131,7	70,0	75,6	30,0	24,4
wobec pośredników ubezpieczeniowych	103,9	86,2	115,0	38,5	32,0	61,5	68,0
zobowiązania z tytułu reasekuracji	107,3	98,0	108,3	9,9	9,1	90,1	90,9
Rozliczenia międzyokresowe	115,2	152,9	101,9	26,0	34,5	74,0	65,5

Tabl. 6. Struktura pasywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec trzeciego kwartału 2007 i 2008 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08	30.09.07	30.09.08
	w %					
Pasywa ogółem, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kapitał własny, w tym:	25,2	24,7	13,7	12,4	44,2	45,3
kapitał podstawowy	3,9	3,7	2,9	2,8	5,6	5,2
kapitał (fundusz) zapasowy	13,6	13,9	7,8	7,5	23,3	24,5
zysk (strata) z lat ubiegłych	-1,9	-1,6	-1,5	-1,3	-2,6	-2,2
zysk (strata) netto	3,8	4,0	3,6	2,5	4,0	6,6
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	70,7	71,2	82,5	83,5	51,0	50,6
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	8,0	8,4	1,0	1,2	19,6	20,6
rezerwa ubezpieczeń na życie	20,6	28,9	33,0	46,1	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	11,7	11,4	1,2	1,3	29,1	28,3
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	28,8	21,3	46,1	33,9	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3,1	2,6	0,8	0,8	6,8	5,8
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	0,7	0,6	0,0	0,0	1,8	1,6
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	0,3	0,3	0,5	0,5	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	1,9	1,6	0,0	0,0	5,0	4,2
Pozostałe rezerwy	1,3	0,9	1,2	0,6	1,4	1,4
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,9	0,6	0,8	0,7	1,1	0,5
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,8	4,0	2,0	2,8	6,8	5,9
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	0,7	0,9	0,6	0,8	0,9	1,1
wobec ubezpieczających	0,4	0,5	0,4	0,6	0,3	0,3
wobec pośredników ubezpieczeniowych	0,3	0,3	0,2	0,1	0,5	0,5
zobowiązania z tytułu reasekuracji	0,7	0,7	0,1	0,1	1,7	1,6
Rozliczenia międzyokresowe	1,4	1,4	0,6	0,8	2,7	2,5

Tabl. 7. Techniczny rachunek ubezpieczeń towarzystw ubezpieczeniowych
Stan na 30. września

Wyszczególnienie	Ogółem		I-III kwartały 2007 =100%	Dział I		Dział II	
	2007	2008		2007	2008	2007	2008
	w mln zł			udział w %			
Składki	29 512,5	41 675,2	141,2	62,6	69,5	37,4	30,5
składki przypisane brutto	32 364,2	44 871,1	138,6	58,0	65,7	42,0	34,3
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	1 468,3	1 525,0	103,9	10,5	17,2	89,5	82,8
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	1 445,5	1 715,4	118,7	8,9	15,6	91,1	84,4
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	62,1	44,5	71,6	1,0	0,7	99,0	99,3
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	347,4	367,5	105,8	69,1	73,3	30,9	26,7
Odszkodowania i świadczenia	14 707,1	19 325,9	131,4	52,9	60,7	47,1	39,3
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	13 722,0	18 451,7	134,5	56,1	62,6	43,9	37,4
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	14 434,2	19 113,9	132,4	53,8	60,8	46,2	39,2
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	712,2	662,2	93,0	0,0	0,0	89,7	88,9
zmiany stanu i rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	985,0	874,1	88,7	9,2	19,2	90,8	80,8
rezerwy brutto	942,0	948,2	100,7	0,0	0,0	90,0	81,3
udział reasekuratorów	-43,1	74,0	-171,9	0,0	0,0	109,1	87,6
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	8 766,4	6 975,3	79,6	102,7	100,9	-2,7	-0,9
Koszty działalności ubezpieczeniowej	6 292,7	7 429,9	118,1	48,2	49,6	51,8	50,4
koszty akwizycji	4 208,9	5 276,8	125,4	47,1	49,7	52,9	50,3
koszty administracyjne	2 433,9	2 555,5	105,0	44,0	45,9	56,0	54,1
provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	350,0	402,5	115,0	6,6	27,4	93,4	72,6
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	519,3	900,1	173,3	28,8	13,4	71,2	86,6
Wynik techniczny	3 778,2	3 555,2	94,1	74,3	73,7	25,7	26,3

Tabl. 8. Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie – Dział I

Wyszczególnienie	Stan na 30. września	
	2007	2008
	w mln zł	
Składki	18 489,5	28 951,7
składki przypisane brutto	18 771,8	29 480,8
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	153,6	261,6
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	129,3	267,8
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	0,6	0,3
Przychody z lokat, w tym:	4 257,4	8 382,6
przychody z lokat w nieruchomości	0,3	0,3
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	251,1	252,8
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	1 913,2	2 429,3
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 603,7	1 780,4
wynik dodatni z realizacji lokat	2 075,4	5 697,9
Nie zrealizowane zyski z lokat	2 142,1	462,8
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	240,0	269,5
Odszkodowania i świadczenia, w tym:	7 786,4	11 724,5
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	7 696,1	11 556,3
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	7 769,7	11 629,5
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	90,2	168,2
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	9 000,9	7 037,2
zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	914,9	13 336,4
rezerwy brutto	926,7	13 360,7
udział reasekuratorów	11,8	24,3
zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	8 132,1	-6 195,9
rezerwy brutto	8 146,6	-6 220,4
udział reasekuratorów	14,4	-24,5
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	-46,1	-103,3
Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	124,0	42,0
Koszty działalności ubezpieczeniowej	3 030,8	3 683,7
koszty akwizycji	1 983,8	2 621,8
koszty administracyjne	1 070,3	1 172,1
provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	23,3	110,2
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	308,9	8 485,0
koszty utrzymania nieruchomości	1,0	1,4
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	52,0	48,8
wynik ujemny z realizacji lokat	245,3	8 411,1
Nie zrealizowane straty na lokatach	1 311,3	4 331,7
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	149,4	120,8
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	609,8	21,3
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 807,6	2 620,3

**Tabl. 9. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 30. września 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
	polis		ubezpieczonych	wypłat		
	ogółem	indywidualnych				
	w tys.					
Ogółem	12 300,4	11 946,8	22 108,3	2 180,8	29 447,8	11 612,4
Grupa 1 - na życie	7 683,5	7 395,7	20 888,2	1 105,3	21 476,6	6 045,0
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	165,4	165,4	0,0	30,5	97,8	132,0
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	2 598,3	2 560,4	741,0	317,7	4 826,2	4 508,9
Grupa 4 – rentowe	42,7	42,7	1,9	18,8	44,2	42,3
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	8 067,1	7 069,0	51 787,9	708,5	3 003,0	884,2

^aW ubezpieczeniach bezpośrednich na życie ryzyko wypadkowe i chorobowe nie występuje samodzielnie, lecz jest dołączane innych grup ryzyka, dlatego liczba polis i wypłat ogółem nie uwzględnia tej grupy

**Tabl. 10. Przebieg ubezpieczeń na życie w grupach ryzyka
Dział I**

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 30. września					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	mln zł					
Ogółem	18 449,9	28 918,7	7 768,4	11 708,9	2 794,6	2 609,1
Grupa 1 - na życie	6 478,9	21 273,3	3 938,4	6 113,6	1 408,1	1 193,9
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	102,0	92,2	132,5	128,6	12,7	-12,7
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	9 411,6	4 700,2	2 856,8	4 505,7	368,7	404,2
Grupa 4 – rentowe	24,5	31,7	39,7	41,8	21,1	3,5
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	2 432,9	2 821,3	801,0	919,2	984,0	1 020,2

**Tabl. 11. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 30. września

Wyszczególnienie	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3		Grupa 4		Grupa 5	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	113,9	325,6	94,2	95,1	132,7	51,1	129,3	136,6	113,9	117,9
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	107,9	153,0	104,9	101,4	167,6	159,5	100,6	98,0	105,8	110,8
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	99,2	99,7	98,5	98,6	99,6	97,4	77,0	71,9	98,1	98,0
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	99,2	99,5	99,2	99,1	99,1	99,5	99,7	99,4	98,0	97,9
Współczynnik szkodowości brutto ^c	60,9	28,8	126,4	138,6	30,5	93,8	133,4	95,7	33,1	32,6
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	60,9	28,7	127,2	139,4	30,3	95,9	172,2	132,2	33,0	32,6
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	14,5	6,5	13,4	13,6	6,0	12,1	28,0	30,4	16,3	20,6
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	8,0	2,8	11,3	8,0	3,5	6,1	13,3	12,9	7,7	8,9
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	22,5	9,2	24,7	21,6	9,5	18,3	41,3	43,3	24,0	29,6
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	23,8	9,5	26,5	23,8	10,0	17,7	53,1	55,6	26,2	32,3
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	21,3	5,6	28,5	-13,0	3,9	8,4	13,0	8,0	38,6	34,0
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	21,8	5,6	28,8	-13,8	3,9	8,6	16,9	11,2	40,6	36,2

^aSkładka przypisana na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną brutto

^bOdszkodowania i świadczenia na udziale własnym podzielone przez odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto

^cSuma odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto i kwoty zmiany stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto podzielona przez składkę zarobioną brutto

^dOdszkodowania i świadczenia podzielone przez składkę zarobioną na udziale własnym

^eKoszty akwizycji podzielone przez składkę przypisaną brutto

^fKoszty administracyjne podzielone przez składkę przypisaną brutto

^gKoszty działalności ubezpieczeniowej podzielone przez składkę przypisaną brutto

^hSuma kosztów działalności ubezpieczeniowej i kwoty pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną na udziale własnym

ⁱWynik techniczny podzielony przez składkę zarobioną netto (lub składkę)

Tabl. 12. Techniczny rachunek ubezpieczeń – Dział II

Wyszczególnienie	Stan na 30 września	
	2007	2008
	w mln zł	
Składki	11 023,0	12 723,5
składki przypisane brutto	13 592,4	15 390,2
udział reasekuratorów w składce przypisanej	1 314,7	1 263,3
zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe	1 316,2	1 447,6
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	61,5	44,2
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	193,9	212,7
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	107,4	98,0
Odszkodowania i świadczenia	6 920,7	7 601,4
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	6 025,9	6 895,4
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	6 664,5	7 484,4
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	638,6	589,0
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	894,7	706,0
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	847,8	770,8
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	-47,0	64,8
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-234,4	-61,9
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-234,4	-61,9
udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	–	–
Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	35,6	34,4
Koszty działalności ubezpieczeniowej	3 262,0	3 746,2
koszty akwizycji	2 225,1	2 655,0
koszty administracyjne	1 363,6	1 383,4
provizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	326,8	292,3
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	369,9	779,3
Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	–	–
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	970,6	934,9

**Tabl. 13. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu II**
Stan na 30. września 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	
	polis		wypłat					
	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne
	w tys.				w mln zł			
Ogółem	60 090,1	51 764,4	2 107,3	1 404,8	15 067,2	8 823,8	7 321,6	4 379,1
Grupa 1 – NNW	10 089,5	8 735,6	312,1	265,1	959,7	589,2	162,5	124,1
Grupa 2 – choroba	303,1	209,8	221,2	79,5	225,1	89,9	66,1	36,6
Grupa 3 – autocasco	4 652,6	3 390,1	478,5	276,3	3 951,3	2 136,9	2 262,2	1 180,1
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,6	0,1	0,5	–	10,1	0,5	6,2	0,3
Grupa 5 – aerocasco	1,1	0,1	0,0	–	12,2	0,9	7,3	0,1
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	13,3	7,9	1,2	0,8	80,0	38,4	78,0	48,0
Grupa 7 – cargo	24,4	5,8	17,3	3,1	91,7	12,4	39,0	4,6
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	7 725,6	6 525,4	137,9	93,9	1 526,5	856,0	626,8	247,0
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	7 275,4	6 583,2	120,0	89,3	1 004,9	430,9	474,4	222,4
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych, w tym:	16 920,1	15 072,0	640,3	501,3	5 247,9	4 338,5	3 194,7	2 411,2
komunikacyjna OC	16 498,4	14 805,6	631,9	499,2	5 107,3	4 282,0	3 063,5	2 335,2
Grupa 11 – OC lotnicza	2,2	0,5	0,1	0,0	13,4	4,3	1,2	0,0
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	7,9	4,7	0,1	0,0	14,9	1,7	5,0	0,1
Grupa 13 – ogólna OC	4 535,0	3 978,8	83,9	28,0	772,3	153,0	240,9	60,6
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	80,5	0,1	1,7	0,0	416,0	0,0	60,7	-7,6
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	101,5	13,7	0,2	0,0	151,4	7,9	12,4	-0,9
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	297,9	28,4	2,7	0,9	376,0	30,0	24,2	5,4
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	367,6	346,6	2,6	1,9	52,8	11,2	3,3	2,2
Grupa 18 – assistance	8 995,8	8 071,9	85,5	63,3	161,0	122,0	56,6	44,7

Tabl. 14. Przebieg ubezpieczeń w grupach ryzyka Działu II

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 30. września					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	mln zł					
Ogółem	10 760,0	12 457,0	6 781,7	7 461,1	941,1	902,3
Grupa 1 – następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW)	608,5	699,9	164,4	171,4	219,8	232,1
Grupa 2 – ubezpieczenie choroby	117,6	151,7	49,6	76,2	12,0	-1,4
Grupa 3 – autocasco (AC)	3 175,3	3 651,1	2 039,1	2 291,1	272,6	371,4
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	5,3	8,0	3,9	5,0	-0,9	0,0
Grupa 5 – casco statków powietrznych (aerocasco)	4,7	6,5	6,7	5,9	-4,1	-1,9
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	78,7	74,0	96,0	79,4	-51,1	-29,1
Grupa 7 – przedmiotów w transporcie (cargo)	68,1	72,2	26,4	25,3	15,9	21,4
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	980,7	1 169,2	635,5	624,0	120,2	119,4
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	678,6	789,3	276,8	371,6	171,0	128,6
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	4 037,9	4 536,7	3 146,0	3 397,3	-11,0	-257,2
Grupa 11 – OC lotnicza	4,9	8,4	0,7	-1,3	1,7	5,5
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	7,7	7,3	0,1	4,1	4,2	0,2
Grupa 13 – ogólna OC	487,1	565,8	261,8	291,3	62,0	87,9
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	194,2	257,9	11,6	26,9	101,5	138,6
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	44,5	68,6	-7,7	10,7	35,2	32,2
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	147,1	227,1	15,0	23,2	-25,5	21,5
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	10,4	33,8	2,1	2,3	-0,1	1,0
Grupa 18 – świadczenie pomocy (assistance)	108,7	129,5	53,7	56,7	17,7	32,1

**Tabl. 15. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w wybranych grupach ryzyka Działu II**
Stan na 30. września

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia									
	komunikacyjne ^a				majątkowe (ogniowo-kradzieżowe)				ogólnej OC	
	Grupa 3 AC		Grupa 10 OC		Grupa 8		Grupa 9		Grupa 13	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	111,2	112,5	107,8	112,7	102,5	101,6	102,1	114,4	108,6	107,3
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	94,9	108,1	112,6	112,3	130,5	96,3	126,1	156,6	112,0	113,4
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	96,5	98,1	92,2	93,2	84,1	87,4	84,5	85,6	81,3	82,1
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	97,4	98,3	88,5	92,7	85,1	81,3	79,5	88,4	83,1	85,1
Współczynnik szkodowości brutto ^c	63,8	62,4	76,6	73,3	63,7	58,0	41,8	45,5	57,5	48,8
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	64,2	62,8	78,0	74,9	63,6	53,4	40,6	47,1	55,1	51,5
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	15,9	16,6	11,5	12,1	18,6	19,7	23,7	24,7	19,8	20,8
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	9,8	8,6	10,3	9,3	10,2	9,2	10,0	8,5	10,0	9,1
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	25,8	25,1	21,8	21,4	28,9	29,0	33,7	33,2	29,8	29,9
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	28,1	27,7	28,3	35,8	42,1	39,5	39,3	40,2	39,8	38,9
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	7,8	9,4	-0,3	-4,9	8,7	7,8	19,7	12,8	7,6	11,4
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	8,6	10,2	-0,4	-5,7	12,6	10,2	25,3	16,3	11,0	15,5

^aŁącznie z OC przewoźnika

**Tabl. 16. Udział w rynku ubezpieczeniowym i w działach ubezpieczeń
przypisu składki, odszkodowań i świadczeń brutto oraz wyniku technicznego
z ubezpieczeń bezpośrednich ogółem i w podziale na grupy ryzyka**

Stan na 30 września 2008 r.

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Wynik techniczny	
	stan na 30. września					
	Rynek	Dział	Rynek	Dział	Rynek	Dział
	w %					
OGÓŁEM	99,2	x	99,1	x	98,8	x
Dział I	65,6	100,0	60,8	100,0	73,4	100,0
Grupa 1 - na życie	47,9	72,9	31,6	52,1	33,6	45,8
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	0,2	0,3	0,7	1,1	-0,4	-0,5
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	10,8	16,4	23,6	38,8	11,4	15,5
Grupa 4 – rentowe	0,1	0,2	0,2	0,4	0,1	0,1
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	6,7	10,2	4,6	7,6	28,7	39,1
Dział II	33,6	100,0	38,3	100,0	25,4	100,0
Grupa 1 – NNW	2,1	6,4	0,9	2,2	6,5	25,7
Grupa 2 – choroba	0,5	1,5	0,3	0,9	0,0	-0,2
Grupa 3 – autocasco	8,8	26,2	11,8	30,9	10,4	41,2
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Grupa 5 – aerocasco	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,2
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	0,2	0,5	0,4	1,1	-0,8	-3,2
Grupa 7 – cargo	0,2	0,6	0,2	0,5	0,6	2,4
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	3,4	10,1	3,3	8,6	3,4	13,2
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	2,2	6,7	2,5	6,5	3,6	14,3
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	11,7	34,8	16,7	43,6	-7,2	-28,5
Grupa 11 – OC lotnicza	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,6
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	0,0	0,1	0,0	0,1	2,5	0,0
Grupa 13 – ogólna OC	1,7	5,1	1,3	3,3	3,9	9,7
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	0,9	2,8	0,3	0,8	0,9	15,4
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	0,3	1,0	0,1	0,2	0,6	3,6
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	0,8	2,5	0,1	0,3	0,0	2,4
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	0,1	0,4	0,0	0,0	0,9	0,1
Grupa 18 – assistance	0,4	1,1	0,3	0,8	0,0	3,6

Tabl. 17. Ogólny rachunek zysków i strat towarzystw ubezpieczeniowych
Stan na 30 września

Wyszczególnienie	I-III kwartały		I-III kw. 2007 =100%
	2007	2008	
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych i wynik techniczny ubezpieczeń na życie	3 778,2	3 555,2	94,1
Przychody z lokat	1 549,3	3 691,7	238,3
przychody z lokat w nieruchomości	13,2	13,3	101,3
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	12,7	2 198,0	17 313,2
z udziałów i akcji	10,5	2 194,6	20 925,4
z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	2,2	3,3	149,3
z pozostałych lokat	—	—	x
przychody z innych lokat finansowych	1 030,2	1 321,4	128,3
z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	67,6	66,4	98,1
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	859,6	1 116,0	129,8
z lokat terminowych w inwestycjach kredytowych	59,7	82,3	137,7
z pozostałych lokat	43,3	56,7	130,8
wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	9,9	15,7	157,7
wynik dodatni z realizacji lokat	483,3	143,4	29,7
Nie zrealizowane zyski z lokat	187,7	111,4	59,4
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	609,8	21,3	3,5
Koszty działalności lokacyjnej	179,7	344,2	191,6
koszty utrzymania nieruchomości	6,7	7,2	108,0
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	25,1	45,3	180,6
wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	0,6	46,1	7 318,3
wynik ujemny z realizacji lokat	147,3	245,6	166,8
Nie zrealizowane straty na lokatach	113,2	398,4	351,9
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	193,9	212,7	109,7
Pozostałe przychody operacyjne	211,9	229,5	108,3
Pozostałe koszty operacyjne	187,8	220,4	117,3
Wynik z działalności operacyjnej	5 662,3	6 433,4	113,6
Zyski nadzwyczajne	0,2	0,0	2,5
Straty nadzwyczajne	0,0	0,0	63,3
Wynik finansowy brutto	5 662,5	6 433,4	113,6
Podatek dochodowy	923,9	809,4	87,6
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,5	0,0	x
Wynik finansowy netto	4 738,1	5 624,0	118,7

Tabl. 18. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział I
Stan na 30 września

Wyszczególnienie	I-III kwartały		
	2007	2008	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 807,6	2 620,3	-187,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	609,8	21,3	-588,5
Pozostałe przychody operacyjne	101,8	94,6	-7,2
Pozostałe koszty operacyjne	65,9	95,9	30,0
Wynik z działalności operacyjnej	3 453,3	2 640,3	-813,0
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	–	–	x
Wynik finansowy brutto	3 453,3	2 640,3	-813,0
Podatek dochodowy	581,1	469,9	-111,2
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	–	-0,7	-0,7
Wynik finansowy netto	2 872,2	2 171,1	-701,1

Tabl. 19. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział II
Stan na 30 września

Wyszczególnienie	I-III kwartały		
	2007	2008	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	970,6	934,9	-35,7
Przychody z lokat, w tym:	1 549,3	3 691,7	2 142,3
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	1 030,2	1 321,4	291,2
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	859,6	1 116,0	256,4
z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	59,7	82,3	22,5
wynik dodatni z realizacji lokat	483,3	143,4	-340,0
Nie zrealizowane zyski z lokat	187,7	111,4	-76,3
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	179,7	344,2	164,5
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	25,1	45,3	20,2
wynik ujemny z realizacji lokat	147,3	245,6	98,4
Nie zrealizowane straty na lokatach	113,2	398,4	285,2
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	193,9	212,7	18,8
Pozostałe przychody operacyjne	110,1	134,9	24,8
Pozostałe koszty operacyjne	121,9	124,5	2,6
Wynik z działalności operacyjnej	2 209,0	3 793,1	1 584,1
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	0,0	0,0	0,0
Wynik finansowy brutto	2 209,2	3 793,1	1 583,9
Podatek dochodowy	342,8	339,5	-3,3
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,5	0,7	0,2
Wynik finansowy netto	1 865,9	3 452,9	1587,0

Tabl. 20. Zagregowane wskaźniki efektywności

Wyszczególnienie	Ogółem		Dział I		Dział II	
	Stan na 30 września					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	w %					
Wskaźnik monitorowania działalności ^a	514,7	449,3	349,2	269,7	696,9	665,5
Wskaźnik pokrycia rezerw ^b	120,6	121,7	108,3	108,5	153,9	158,6
Współczynnik wypłacalności ^c	94,0	69,3	55,7	33,7	151,7	142,9
Wskaźnik rentowności działalności technicznej ^d	12,8	8,5	15,2	9,1	8,8	7,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży ^e	14,6	12,5	15,3	7,4	13,6	22,4
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych ^f	15,0	16,3	26,6	20,0	9,0	14,6
Wskaźnik rentowności majątku ^g	3,8	4,0	3,6	2,5	4,0	6,6
Wskaźnik rentowności operacyjnej ^h	3,7	3,7	2,2	2,0	7,5	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ⁱ	14,8	11,7	13,7	6,9	17,0	22,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^j	12,4	10,2	11,4	5,7	14,4	20,6
Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań ^k	376,5	301,1	402,6	285,4	337,3	333,6
Współczynnik szkodowości brutto ^l	49,8	46,5	42,2	40,4	61,2	59,2
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^l	49,9	46,4	42,2	40,5	62,7	59,7
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^m	7,5	5,7	5,7	4,0	10,1	9,0
Wskaźnik kosztów akwizycji ⁿ	13,0	11,8	10,5	8,9	16,5	17,3

^aŚrodki własne podzielone przez większą z dwu wartości: margines wypłacalności lub kapitał gwarancyjny

^bAktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych podzielone przez rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

^cŚrodki własne podzielone przez składkę przypisaną na udziale własnym

^dWynik techniczny podzielony przez składkę zarobioną na udziale własnym

^eWynik finansowy netto podzielony przez składkę przypisaną brutto

^fWynik finansowy netto podzielony przez kapitały własne (ROE)

^gWynik finansowy netto podzielony przez średnią wartość aktywów (ROA)

^hWynik na działalności operacyjnej podzielony przez wartość aktywów

ⁱWynik finansowy brutto podzielony przez wartość przychodów

^jWynik finansowy netto podzielony przez wartość przychodów

^kSuma rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym i kapitałów własnych podzielona przez składkę przypisaną na udziale własnym

^lSuma odszkodowań i świadczeń wypłacone brutto i zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto podzielona przez składkę zarobioną brutto

^lOdszkodowania i świadczenia podzielone przez do składkę zarobioną na udziale własnym

^mKoszty administracyjne podzielone przez składkę przypisaną brutto

ⁿKoszty akwizycji podzielone przez składkę przypisaną brutto